

Valgamaa keskkonnahariduse ümarlaud

Tõrvas 6.detsember 2016. a, kell 14.30-16.30

Protokoll

Osalejad: Terje Puudersell (SA KIK), Anu Metsar (EMÜ), Merje Saarniit (Puka ja Tsirguliina Keskkool), Evelyn Tamm (Ala Põhikool), Liia Ortus (Tõrva Gümnaasium), Piret Valge, Maris Kivistik, Helen Kivisild, Margit Turb (Keskkonnaamet),

Protokollis: Helen Kivisild

Juhatas: Margit Turb

Päevakava:

1. Info jagamine.
2. Loomingulise konkursi teemalise maakondliku ühisprojekti planeerimine (eesmärkide, tegevuste ja ajakava paikapannemine, projektijuhi ja koostööpartnerite leidmine).

1. Info jagamine

KIKi ministri määruse muutusest ja keskkonnahariduse programmidest

Terje: Prioriteedid ja eesmärgid lähevad muutmisele, keskkonnateadlikkuses tulevad suuremad muutused – täpsustada taotlejate ringi, programmi kindlaksmääratud maksumus jne. Mõne programmi peale voo välja ei kuulutatagi. 6.detsembril toimub KIKi nõukogu. Voo teemad ja finantseerimise kord täpsustatakse järgmises nõukogus.

Ettepanek: Väljakuulutamisest alates võiks taotlemise aeg olla pikem kui 1 kuu, sest õpetajad kirjutavad projekte pärast tööd ning hinnapakkumiste küsimine võtab aega. Samas praegu on keeruline tegevusi ette planeerida, kuna ei ole selge, millised muudatused tulevad.

Terje: KIK-il on vahendeid 15 miljonit vähem kui varasemalt. Programmide pakkujad hakkasid tõstma programmide hinda vastavalt KIK rahastusele.

Ettepanek: Võiks tulla kindel raha otse kooli kontole kindla suunitlusega keskkonnahariduse programmidele kasutamiseks.

Maris: Tallinna omavalitsus on kirjutanud projekti, millesse on kaasatud 45% koolidest – kõik ümbruskaudsed looduskeskused teenindavad neid.

Terje: Suuri sisulisi rikkumisi pole olnud keskkonnateadlikkuse projektides, parandused on väikesed ja mittesisulised.

Ettepanek: Õppekavas on sees, et õpilased peaks saama käia 1 käigu õppeaasta jooksul – see võiks olla riiklikult tagatud.

*Eesti on Pisa testis loodusteadustes maalimas 3. kohal. Oma osa on kindlasti ka õppekäikudel. 20 aastat tagasi polnud selliseid võimalusi õppekäikudel käia.

Maris: Keskkonnaministeeriumi keskkonnahariduse valdkonna nõupidamisel osalevad Loodusmuuseum, Sagadi Looduskool, Keskkonnaamet. Nõupidamisel on tõstatunud teema, et looduskeskustel on tulnud ette olukordi, kus looduskeskusesse minnakse vaid ettekäändena mõne suurema lõbustusreisi raames.

Planeeritud 3 tunni asemel soovitakse õppeprogramm ajanappuses kiiresti läbida, aega on vähe ja tegelik eesmärk on lõbusõit.

Ettepanek KIKile: kahepoolne tagasiside - klass annab infot KIKile õppeprogrammi kohta ja looduskeskus annab tagasisidet kooli kohta.

Ettepanek: Keskkonnahariduse portaalis võiks olla tagasiside andmise koht.

Ohu koht: kui keegi annab tagasisidet halva tujuga, on halb ilm või sääsed... Klassid on erinevad: mõned tahavad infot, mõned tegevusi, palju erinevaid ülesandeid. Looduses toimub kõik laste jaoks aeglaselt (nt võrreldes arvutimängudega).

Maris: Asta Tuustiga oleme arutanud: võib-olla rääkida keskkonnahariduse sügisestel infopäevadel õpetajatele, kuidas ette valmistada õppepäeva, kuidas otstarbekalt ära kasutada õppekäiku, et õpilased maksimaalselt sellest kasu ja teadmisi saaksid. Tihti tulevad lapsed õppeprogrammile valge lehenä.

Ettepanek: Keskus võiks ette valmistada kordamisküsimused, mõisted, põhimõtted, mida hiljem koolis jätkutegevusena käsitleda, korrata.

Erinevatest uuringutest keskkonnahariduse valdkonnas

Maris: KIKi programm õpetajakoolitust ei rahasta. Õpetajate koolitusvajadust uurib paralleelselt ka HTM.

Anu: Vajadus oleks koolituse järele, kuidas erinevaid õppemeetodeid kasutada – kuidas konkreetset õppemeetodit õpilasgrupiga läbi viia, kuidas algatada rühmatööd, arutelu jne. Pigem õpetati säästva arengu hariduse koolitusel sisu, mitte nii palju meetodeid.

Maris: Uuringuga kaardistatakse mitteformaalhariduse pakkujate koolitusvajadust. Taustast: uue valitsuse tööplaanist, koalitsioonileppes oli sees punkt: anname koolide käsutusse kaasaegse õpivara. Et kaardistada olemasolevad vahendid jm õpivara, tehti kevadel looduskeskuste uuring. Eesmärgiks on suunata õpetajaid ise tegema, ise looduses matkaradu rohkem kasutama. Õpivara uuringu tulemused peaksid olema avalikud veebruaris.

Merje: Kust leitakse õpetajad, kes veel kauem ja tasuta töötavad?

Maris: Käimas on ka teised uuringud: Cumulus Consulting viib läbi keskkonnahariduskeskuste kvaliteedi uuringut, et looduskeskuste hulgas korrastatud pilt saada. Püütakse erinevate mudelite põhjal leida Eestile sobiv mudel keskkonnahariduskeskuste kvalifitseerimiseks.

Küsimus: Miks keskkonnaharidus.ee portaali ei saa ühendada andmebaasiga KIKAS, et saaks programmid võtta projekti otse portaalist?

Terje: KIKASe arendamine maksab palju. See pole tehniliselt lihtsalt teostatav. Keskkonnaharidus.ee-l on teine eesmärk.

Märkus: KIKi fookusgrupis tõi Tallinna õpetaja välja, et transpordihange ei pruugi anda kõige odavamat teenust. Kust leida õpetaja, kes tegeleb transpordihangetega....

Maris: Puudub jätkuvalt keskkonnahariduse arengukava – sel kevadel peaks looma keskkonnaministeerium töögrupe, et praeguste uuringute põhjal teha KKH arengukava. Keskkonnahariduse koostöö memorandumid allkirjastamine oli sügisel päevakorral, aga siiski ei jõutud selleni. HTM ja keskkonnaministeerium koostasid nimekirjad, mida tehakse – see protsess praegu seisab.

Anu: Selgusetuks jäi keskkonnaharidusekeskuste fookusgrupis SWOT-analüüs. Pidime hindama tegevusi hoopis riigi vaatevinklist, mitte looduskeskuse vaatest. Info oli segane, milleks see üritus üldse oli. Väideti, et selle põhjal otsuseid ei tehta, antakse vaid soovitusi. Milleks märkida, kuidas tegevused mõjutavad riigieelarvet.

EV 100 taimevaramu projekt

Margit: Valgamaalt tegi Valga Põhikool sooviavalduse taimevaramu projektis osalemiseks.

Looduskaitsekuu üritused 2017. aastal

Helen: Traditsioonilist loodushariduspäeva 2017. aasta looduskaitsekuu projektis pole. Peame koomale tõmbama teatud tegevusi. Ülesanne on antud, et info jõuaks laiemalt inimesteni, selle asemel on FB kampaania. Küll toimub kaks laiemale avalikkusele suunatud üritust: looduskaitsekuu matk ja veel üks üritus, mille läbiviimise eest vastutaks kohalik MTÜ. Kui on Valgamaalt mõnda MTÜ-d, kes sooviks koostööd teha, et korraldada üks lisäüritus. Väike tasustamine on lektorirahana olemas. Bussiraha osalejate kohale transportimiseks pole.

Rohelise Kooli projekt

Maris: Tallinnas on käivitatud Rohelise Kooli projekt – sinilipu programm ja ökokoolide võrgustik. Seda võiks teha ka mujal, võrgustik võiks toimida üle Eesti. KIKis on võimalik raha taotleda selleks tegevuseks keskkonnakorralduse programmis.

Ettepanekud:

- Võiks Sirje ja Georg Aheri kutsuda ka Valgamaa ümarlauale rääkima. Aheritel on hetkel suur koormus Tallinna koolidega tegelemisel (Maris helistas ja uuris).
- Oleks hea, kui Eesti Looduskaitse Selts saaks taotleda raha üle Eesti koolide võrgustiku loomiseks, mitte et iga kool peaks tegema taotlusi.
- Võiks teha Kagu-Eesti koolide võrgustiku, alustada väiksemalt, kaasata õpetajaid esialgu Kagu-Eesti piirkonnast.

Terje: Õpetajate koolitus pole abikõlbulik KIKist.

2. Valgamaa taaskasutusteemalise loomingulise konkursi arutelu

Margit: Projekti eesmärgiks on panna osalejaid mõtlema oma igapäevaste tarbimisharjumuste üle, taaskasutusvõimaluste üle, ühendades keskkonnateema käsitööga: teha loominguline konkurss, nii et valminud esemed oleks ka praktiliselt kasutatavad. Tegevus arendaks loovust ja motoorikat ning õpetajad saaks hilisemaks tööks ideid. Konkursile võiks kaasata nii lasteaiad kui üldhariduskoolide õpilased I, II-III kooliaste, gümnaasium.

Valmib: tööjuhend eseme valmistamiseks, fotod enne ja pärast ning töö käigust.

Lahtine, kas teha konkursi tulemusena veebinäitus või veebiraamat.

Piret: Mis motiveerib osalema? Mis motiveerib juhendama? Midagi, mis köidaks tähelepanu.... Mis on tegelik eesmärk, mida nad õpiksid?

Õpetajaid motiveeriks näiteks Rohelise Kooli teemaline koolitus.

Kutsuda projekti partneriteks nt Pandipakend, Werro Wool.

Eesmärk: panna õpilasi mõtlema, et see, mis täna pannakse ikkagi olmejäätmete hulka, on suures osas taaskasutatav. Taaskasutuse protsent munitsipaaljäätmete hulgas ikkagi liiga väike.

Evelyn: Hea näide: Tõrvas tehakse vanast mööblit *vintage* mööblit.

Õpetajaid motiveeriks õppereis, midagi põnevat – töötuba, kus õpetajad õpiks nt vana mööblit restaureerima vm

Mis motiveerib õpilasi? Elamusretk, kanuumatkad, parveretk, külastus Röpina paberivabrikusse, tööstustesse, klaasimuuseumisse Järvakandis, Reet Ausi riietusesemed/et ta räägiks, teeks töötuba (motiveeriks gümnaasiste).

Anu: konkursi promomiseks võiks olla video Reet Ausilt või kelleltki teiselt, kes selle teemaga tegeleb.

Piret: Kas saaks kasutada järgmisel jäätmetekke vähendamise nädalal klippe sellest näitusest?

Ettepanek: kutsuda partneriks TANKLA - neil olemas videotehnika, noored ise võiks vedada, siis ka osaleks ehk paremini.

Piret: Kui on eesmärk, et nad leiutaksid jäätmetest, pole idee kasutamine veebist karistatav, peaks vaid viitama ausalt. Võrrelda õpilasfirmadele esitatavaid nõudeid.

Ettepanek: Projekti võiks juhtida TANKLA, kaasata ka Avatud Noortekeskused.

Piret: Küsida noortelt: miks osaleksin konkursil, mida sooviksin auhinnaks? NT mõne kuulsusega kokku saamine?

Margit: Võib-olla peaks mõtlema terviklikumalt: NT et saaks Reet Ausi filmi vaatamise õigused? (Uurida, kas film on tasuta ETV arhiivist kättesaadav)

Projekti ajakava: taotlus veebruariks, vastus juunis, sügisel võiks hakata konkursiga pihta.

Piret: Idee teha noorte kokkusaamine, ajurünnak ideede genereerimiseks.

Margit: Kas on reaalne, et toimuks õpetajate ja õpilaste kokkusaamine ühine nt Tõrvas? Aeg kokkusaamiseks võiks olla 14.30.

Alternatiiv – teha drive küsitlus või võimalus minna küsitlema juba kavas olevate noorte sündmuste juurde.

Piret: Kindlasti peaks algusest peale pundis olema ka reaalselt projekti kirjutaja – elluviija.

Otsused:

- Järgmine Valgamaa keskkonnahariduse ümarlaua kokkusaamine toimub **10. jaanuaril kell 14.30.**
- Valgamaa jäätmeteemalisel loomingulisel konkursil on oodatud osalema nii lasteaiad kui üldhariduskoolide õpilased (I, II-III kooliaste, gümnaasium). Valmib: tööjuhend eseme valmistamiseks, fotod enne ja pärast ning töö käigust. Konkursist valmib ülevaatlik veebinäitus või veebiraamat. Parimatele osalejatele ja juhendajatele auhinnad.
- Projekti planeerimisse ja elluviimisse kaasatakse noori. Margit suhtleb TANKLA, ANK-dega võimaliku koostöö ja loomingulise konkursi projektijuhtimise teemal.